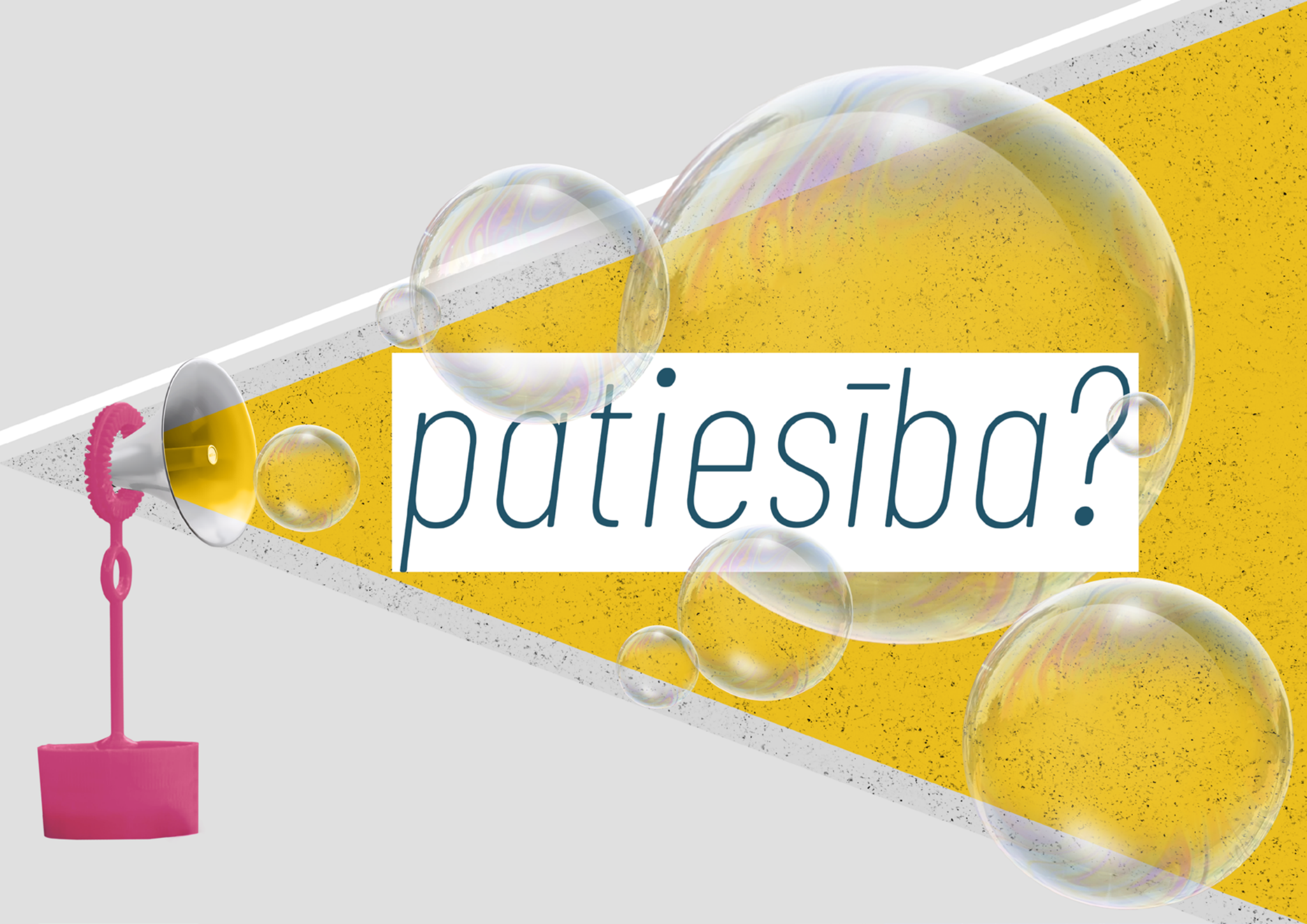

muša,
ZILONIS
VAI patiesība?

muša

ZILONIS

patiesība?

Stereotipu spēle

muša, ZILONIS VAI *patiesība*

Lai no mušas izpūstu ziloni, muša apjoma ziņā būtu jāpadara vismaz 40 miljonu reižu lielāka. Lai arī tas nav reāli, šo idiomu "izpūst no mušas ziloni" bieži lietojam, kad dzirdam faktu vai notikumu pārspīlējumu. Šī idioma nav jāuztver burtiski, jo tās pamatā ir metaforisks, nevis realitātē balstīts salīdzinājums. Taču labi zinām, ka ne tikai stāstos, bet arī dzīvē ziloņi ir daudz patīkamāki par mušām.

KAS IR MUŠA?

• Dzīvē – ikdienā sastopams divspārņu kārtas kukainis.
• Šajā spēlē – **samazināta vai nepietiekama** apjoma nepatiesa, aizspriedumaina, maldinoša informācija vai meli.

KAS IR ZILONIS?

• Dzīvē – tropos un arī zooloģiskajos dārzos dzīvojošs liela izmēra zālēdājs dzīvnieks.
• Šajā spēlē – **pārspīlēta** apjoma, nepatiesa, aizspriedumaina, maldinoša informācija vai meli.

KĀPĒC MĒDZAM NO MUŠAS IZPŪST ZILONI?

• Lai veidotu pozitīvāku priekšstatu, tiek uzsvērts tikai patīkamais un noklusēts nevēlamais, un, lai kādu nomelnotu, tiek atklāts tikai negatīvais. Šāda nepilnīga informācijas atlasīšana darbojas abos virzienos un ir bieži novērojama.

Stereotipu spēles vispārīgo ideju balstām uz idiomu ***“izpūst no mušas ziloni”***. Šo spēli esam izveidojuši, lai piedāvātu interaktīvu un konstruktīvu veidu, kā pārrunāt sabiedrībā sastopamos pārspīlējumus un stereotipus par jauniešiem Latvijas Austrumu pierobežas reģionā. Stereotipu spēles mērķis ir mazināt nevienlīdzību, jo stereotipiem par Latgali ir liela ietekme uz sabiedrības, īpaši lēmējvaras, mediju un jauniešu identitāti, lēmumu pieņemšanu un pilsonisko līdzdalību. ***Ar šo spēli vēlamies uzsvērt, ka visi cilvēki neatkarīgi no to dzīvesvietas*** – Rīga vai Latvijas Austrumu pierobežas reģions – ***ir vienlīdzīgi, un reģionālās atšķirības veido Latvijas valsts daudzveidību bagātāku.***

Stereotipu spēli

muša, ZILONIS VAI *patiesība*

veido 60 kartītes, uz katras no tām ir uzrakstīts viens apgalvojums. Kartīšu saturs attiecas uz dažādām tematiskām grupām: Daugavpils, Latgale, Sēlija, Latvijas Austrumu pierobežas reģions, Latgales jaunieši, Cita Daugavpils.

SPĒLES NOTEIKUMI:

izvilkt vienu kartīti, izlasīt uz tās uzrakstīto apgalvojumu un izteikt savu viedokli par izlasīto apgalvojumu ar vienu vārdu:

- **muša** (samazināta, nepietiekama informācija),
- **zilonis** (pārspīlēta informācija),
- **patiesība** (realitātei atbilstoša informācija).

SPĒLES PAPILDIESPĒJAS:

- **Balsošana,** pārvietojoties uz vienu no trim atbilžu laukumiem - muša, zilonis, patiesība (kartīte katram laukumam ir iekļauta spēles komplektā);
- **Diskusija:**
    - Ko šis apgalvojums pasaka par Latvijas Austrumu pierobežas reģionu?
    - Kādus priekšstatus šis stereotips veido par to, kas tiek sagaidīts no jaunieša?
    - Kā šis apgalvojums ietekmē vai ir ietekmējis mani personīgi?

Vai Tava drosme lauzt stereotipus ir mušas vai ziloņa lielumā?

Šo spēli izstrādaja biedrība Cita Daugavpils projekta "Jauniešu balsis reģiona noturībai" (līguma nr. 01-2025/SL/1) ietvaros. Projektu līdzfinansē Eiropas Savienība. Par tā saturu atbild biedrība Cita Daugavpils, un tas ne vienmēr atspoguļo ES viedokli.

#ConnectforGlobalChange | #GlobalEducation | #EUDEARProgramme | #YouthEngagement | #ConnectforGlobalChangeLV

CONNECT FOR GLOBAL CHANGE

LAPAS Latvijas Platforma attīstības sadarbībai

CITA DAUGAVPILS

Līdzfinansē Eiropas Savienība

Cita Daugavpils nav organizācija tikai gudrajiem un slavenajiem. Mēs esam sapņotāji un iedvesmotāji, ikdienas uzlabotāji un cerīgas nākotnes plānotāji, stāstnieki un praktisku darbu darītāji – ikviens, kam nav vienaldzīga šī pilsēta un reģions. Ceram iesākto turpināt un būt par nozīmīgu pilsoniskās sabiedrības veicinātāju un pilsonisko interešu aizstāvi Daugavpilī un arī Latgales reģionā.

STEREOTIPU SPĒLI VEIDOJA:

Vitālijs Meinerts
Inga Belousa
Solvita Kukle-Litavniece
Anna Briška
Lāsma Kursīte-Kozule

STEREOTIPU SPĒLI LATGALISKI TULKOJA:

Laura Melne

© 2025 Biedrība Cita Daugavpils. Visas tiesības aizsargātas.
Materiālu drīkst izmantot tikai personīgiem vai nekomerciāliem nolūkiem, obligāti norādot atsauci uz biedrību Cita Daugavpils. Pārdošana vai cita komerciāla izmantošana aizliegta bez rakstiskas atļaujas.

Stereotipi par *Daugavpili:*

Daugavpils vide un iedzīvotāju mentalitāte vairāk līdzinās Krievijai un Baltkrievijai nekā Latvijai vai Eiropai.

Stereotipu spēle

muša, ZIŅĶIS VAI patiesība

Stereotipi par *Daugavpili:*

Visi Daugavpils iedzīvotāji ir lojāli vietējām varas institūcijām, Krievijai un Baltkrievijai nevis Latvijai.

Stereotipu spēle

muša, ZIĻONIS VAI *patiesība*

Stereotipi par *Daugavpili:*

Daugavpils iedzīvotāji ir mazāk aktīvi politikā un pilsoniskajā dzīvē, nekā tas ir citās Latvijas pilsētās.

Stereotipu spēle

muša, ZIŅKLIS VAI *patiesība*

Stereotipi par *Daugavpili:*

Latviešu valoda un valstiskums Daugavpilī vieno dažādas kultūras un veido kopīgu kultūrtelpu, pazeminot separātisma risku.

Stereotipu spēle

muša, ZIEDONIS VAI patiesība

Stereotipi par *Daugavpili:*

Bez krievu valodas prasmes Daugavpilī ir grūti sazināties, jo pilsētas iedzīvotāji latviešu valodu zina nepietiekami un ikdienā runā krieviski.

Stereotipu spēle
muša, ZIĻONIS VAI patiesība

Stereotipi par *Daugavpili:*

Daugavpils ir valstspilsēta, kas ģeogrāfiski, politiski, ekonomiski, kulturāli un sociāli atrodas vistālāk no Rīgas.

Stereotipu spēle

muša, ZILONIS VAI *patiesība*

Stereotipi par *Daugavpili:*

Daugavpils ir otra lielākā pilsēta ar plašu pasākumu klāstu, taču te ir ierobežota izklaide, vienveidīgs gastronomiskais un kultūras piedāvājums un neattīstīta naktsdzīve.

Stereotipu spēle

muša, ZIĻONIS VAI patiesība

Stereotipi par *Daugavpili:*

Daugavpils vēsturiski ir bijusi daudzkultūru telpa, tāpēc pilsētas izpratnei piemērotāka ir daudzkultūru, nevis tikai latviešu kultūras pieeja.

Stereotipu spēle
muša,
ZILONIS
VAI patiesība

Stereotipi par *Daugavpili:*

Daugavpils arhitektūra un pilsētvide nav estētiska un vizuāli pievilcīga, kā tas ir citās Latvijas pilsētās, tāpēc pilsēta izskatās depresīvi.

Stereotipu spēle
muša, ZIEDONIS VAI patiesība

Stereotipi par *Daugavpili:*

Daugavpils uzņēmējdarbības un pakalpojumu piedāvājums ir mazāks nekā citās pilsētās.

Stereotipu spēle
muša, ZIŅONIS VAI patiesība

Stereotipi par *Daugavpili:*

Daugavpilī ārzemju tūristi un studenti nevar iejusties, jo pilsētas iedzīvotāji nezina angļu valodu.

Stereotipu spēle
muša,
ZIĻONIS
VAI patiesība

Stereotipi par *Daugavpili:*

Daugavpils iedzīvotāji vēlas brīvi šķērsojamu robežu ar Krieviju un Baltkrieviju.

Stereotipu spēle

muša, ZIEDONIS VAI patiesība

Stereotipi par *Daugavpili:*

Apkaimju kopienas Daugavpilī uzlabo dzīves kvalitāti, veicina atbildību par vidi un stiprina vietējās sabiedrības noturību.

Stereotipu spēle

muša, ZILONIS VAI *patiesība*

Stereotipi par *Latgali:*

Latgalē pārmaiņas nav iespējamas, tāpēc vietējo pilsonisko organizāciju darbībai te nav jēgas.

Stereotipu spēle

muša, ZIEMEĻNIEKS VAI patiesība

Stereotipi par *Latgali:*

Latgalieši ir reliģiozi, konservatīvi un mazāk iekļaujoši nekā citu novadu iedzīvotāji.

Stereotipu spēle
muša, ZIĻONIS VAI patiesība

Stereotipi par *Latgali:*

Latgalē nevar atrast legālu darbu vai saņemt godīgi izmaksātu algu, jo reģionā ir lielākā ēnu ekonomika un korupcija.

Stereotipu spēle
muša, ZIEDONIS VAI *patiesība*

Stereotipi par *Latgali:*

Latgale ir novads ar visizteiktāko homofobiju un vismazāko iekļaujošo attieksmi pret LGBTQ+ kopienu Latvijā.

Stereotipu spēle

muša, ZILONIS VAI patiesība

Stereotipi par *Latgali:*

Latgalē kultūras dzīve ir vienveidīga un nabadzīgāka nekā citos Latvijas novados.

Stereotipu spēle

muša, ZIEDONIS VAI patiesība

Stereotipi par *Latgali:*

Latgale ir tehnoloģiski maz attīstīta, salīdzinot ar pārējo Latviju.

Stereotipu spēle
muša, ZIEDONIS VAI patiesība

Stereotipi par *Latgali:*

Latgalei kā sociāli un ekonomiski jutīgam pierobežas reģionam ir jākļūst par atsevišķu Eiropas Savienības finansējuma reģionu, kāda ir Viļņa un tās apkaime Lietuvā.

Stereotipu spēle
muša,
ZIEDONIS
VAI patiesība

Stereotipi par *Latgali:*

Latgalē runā krievu vai latgaliešu valodā, latviešu valoda ir maz dzirdama, jo daudzi Latgales iedzīvotāji to nepārvalda.

Stereotipu spēle

muša, ZIEDONIS VAI patiesība

Stereotipi par *Latgali:*

Latgale ir visnabadzīgākais Latvijas novads.

Stereotipu spēle

muša, ZIEDONIS VAI patiesība

Stereotipi par *Latgali:*

Latgalē ir vislielākais bezdarba līmenis.

Stereotipu spēle

muša, ZIEDONIS VAI patiesība

Stereotipi par *Latgali:*

Latgalieši vienmēr atbalsta savējos, ir piesardzīgi pret citu Latvijas novadu iedzīvotājiem un svešzemniekiem.

Stereotipu spēle
muša,
ZILONIS
VAI patiesība

Stereotipi par *Latvijas Austrumu pierobežas reģionu:*

Austrumu pierobežai Latvijā ir jābūt militārajai buferzonai un tāpēc iedzīvotājus no šejienes ir jāpārvieto citur.

Stereotipu spēle

muša, ZIEDONIS VAI patiesība

Stereotipi par

Latvijas Austrumu pierobežas reģionu:

Austrumu pierobežas reģions ir neaizsargāts pret hibrīdapdraudējumiem un dezinformāciju.

Stereotipu spēle

muša, ZIEDONIS VAI patiesība

Stereotipi par

Latvijas Austrumu pierobežas reģionu:

Militārā klātbūtne Latvijas Austrumu pierobežas reģionā nozīmē, ka Vidzemes, Latgales un Sēlijas pierobežas ciemos, pagastos, novados un pilsētās ir nedroši.

Stereotipu spēle

muša, ZIŅONIS VAI patiesība

Stereotipi par

Latvijas Austrumu pierobežas reģionu:

Latvijas Austrumu pierobeža ir bīstamākais reģions Latvijā.

Stereotipu spēle

muša, ZIEDONIS VAI patiesība

Stereotipi par

Latvijas Austrumu pierobežas reģionu:

Austrumu pierobežas iedzīvotāji ir vairāk saistīti ar kontrabandu vai nelegālu robežas šķērsošanu nekā Lietuvas vai Igaunijas pierobežas iedzīvotāji.

Stereotipu spēle

muša, ZIŅOTS VAI *patiesība*

Stereotipi par

Latvijas Austrumu pierobežas reģionu:

Austrumu pierobežas reģions ir maz un negatīvi pieminēts Latvijas politiskajā diskursā.

Stereotipu spēle

muša, ZIEDONIS VAI patiesība

Stereotipi par

Latvijas Austrumu pierobežas reģionu:

Politiķi izmanto stereotipus par Latvijas Austrumu reģionu kā attaisnojumu savai neizpratnei un neieinteresētībai par reģiona attīstību.

Stereotipu spēle

muša, ZILONIS VAI *patiesība*

Stereotipi par

Latvijas Austrumu pierobežas reģionu:

Austrumu pierobežā ir visretāk apdzīvotākā Latvijas ģeogrāfiskā teritorija.

Stereotipu spēle

muša, ZIEDONIS VAI patiesība

Stereotipi par

Latvijas Austrumu pierobežas reģionu:

Austrumu pierobežas reģiona atpalicībā vainojami paši vietējie iedzīvotāji.

Stereotipu spēle

muša, ZIŅĶIS VAI patiesība

Stereotipi par

Latvijas Austrumu pierobežas reģionu:

Apdraudējuma gadījumā Austrumu pierobežas iedzīvotāji būs lojāli Krievijas varai.

Stereotipu spēle

muša, ZIEDONIS VAI patiesība

Stereotipi par *Latgales jauniešiem:*

Latgales jaunieši nav tik aktīvi un konkurētspējīgi kā citos Latvijas novados.

Stereotipu spēle

muša, ZIEDONIS VAI patiesība

Stereotipi par

Latgales jauniešiem:

Latgales jaunieši ir pilsoniski pasīvi un nekur neiesaistās, kā to dara vienaudži citos Latvijas novados.

Stereotipu spēle

muša, ZIĻONIS VAI patiesība

Stereotipi par

Latgales jauniešiem:

Pilsoniskajā aktīvismā ir jāiesaistās tikai jauniešiem, jo tieši viņiem līdzdalības prasmes ir jāattīsta visvairāk.

Stereotipu spēle

muša, ZIEDONIS VAI patiesība

Stereotipi par

Latgales jauniešiem:

Jauniešu viedoklis un līdzdalība attīstības procesos stiprina reģiona noturību gan pašreiz, gan nākotnē.

Stereotipu spēle

muša,

ZIĻONIS

VAI patiesība

Stereotipi par *Latgales jauniešiem:*

Jauniešu līdzdalība motivē jauniešus palikt vai atgriezties atpakaļ Latgalē.

Stereotipu spēle

muša, ZIĻONIS VAI patiesība

Stereotipi par

Latgales jauniešiem:

Latgales jaunieši ir separātiski noskaņoti un stiprina savu reģionālo nevis valstisko identitāti.

Stereotipu spēle

muša, ZIEDONIS VAI patiesība

Stereotipi par
Latgales jauniešiem:

Latgales jaunieši nav integrējušies Eiropas informatīvajā telpā un neinteresējas par jaunumiem popkultūrā un sociopolitikā, kā to dara vienaudži citos Latvijas novados.

Stereotipu spēle
muša,
ZIĻONIS
VAI patiesība

Stereotipi par

Latgales jauniešiem:

Latgales jauniešus neinteresē, kas notiek Latvijā, jo tie ir vairāk integrēti Krievijas un Baltkrievijas informācijas un kultūras telpā.

Stereotipu spēle

muša, ZILONIS VAI patiesība

Stereotipi par

Latgales jauniešiem:

Latgales jaunieši masveidā aizbrauc un reti atgriežas atpakaļ.

Stereotipi par *Citu Daugavpili:*

Cita Daugavpils ir politiska organizācija.

Stereotipu spēle

muša, ZILONIS VAI patiesība

Stereotipi par *Citu Daugavpili:*

Viens no Citas Daugavpils uzdevumiem ir pilsoniskās pozīcijas paušana, kas ir būtiska pilsoniskās sabiedrības pamatdarbība.

Stereotipu spēle

muša, ZIEDONIS VAI *patiesība*

Stereotipi par *Citu Daugavpili:*

Cita Daugavpils darbojas kā Daugavpils pašvaldības politiskā opozīcija.

Stereotipu spēle

muša, ZIEDONIS VAI patiesība

Stereotipi par *Citu Daugavpili:*

Cita Daugavpils radās Eiropas kultūras galvaspilsētas 2027 pieteikuma laikā, taču tagad tās darbība ar kultūru vairs nav saistīta.

Stereotipu spēle

muša, ZILONIS VAI patiesība

Stereotipi par *Citu Daugavpili:*

Citas Daugavpils darbība pilsoniskās līdzdalības jomā stiprina demokrātiju, iedrošina un ir piemērs citiem.

Stereotipu spēle

muša, ZIEDONIS VAI patiesība

Stereotipi par *Citu Daugavpili:*

Cita Daugavpils darbojas savā burbulī un nerisina aktuālas ikdienas problēmas, tāpēc biedrība neefektīvi izšķērdē valsts resursus.

Stereotipu spēle

muša, ZIEDONIS VAI patiesība

Stereotipi par *Citu Daugavpili:*

Citas Daugavpils biedriem un brīvprātīgajiem ir daudz brīvā laika.

Stereotipu spēle

muša, ZIĻONIS VAI patiesība

Stereotipi par *Citu Daugavpili:*

Citas Daugavpils pārstāvjiem nav ekonomiskās domāšanas, tāpēc tie iesaistās brīvprātīgajā darbā.

Stereotipu spēle

muša, ZILONIS VAI patiesība

Stereotipi par *Citu Daugavpili:*

Cita Daugavpils ir marginmāla organizācija, kura ārpus sava šaurā loka nav pazīstama.

Stereotipu spēle

muša, ZIEDONIS VAI patiesība

Stereotipi par *Sēliju:*

Sēlija ir izdomāts novads.

Stereotipu spēle

muša, ZIŅONIS VAI patiesība

Stereotipi par *Sēliju:*

Sēlijai nav jābūt atsevišķam kultūrvēsturiskajam novadam, jo sēļiem trūkst pašidentitātes, tāpēc tie ir līdzīgi latgaliešiem vai zemgaliešiem.

Stereotipu spēle

muša, ZIEDONIS VAI patiesība

Stereotipi par *Sēliju:*

Sēlija ir ekonomiski pasīvs novads, tās ekonomiskais pienesums Latvijas iekšzemes kopproduktam ir niecīgs.

Stereotipu spēle

muša, ZIĻONIS VAI patiesība

Stereotipi par *Sēliju:*

Sēlijā plānotais militārais poligons palielinās novada nozīmi un stiprinās Latvijas drošību, īpaši Austrumu pierobežā.

Stereotipu spēle

muša, ZILONIS VAI *patiesība*

Stereotipi par *Sēliju:*

Sēlija ir aizmirsts un mazapdzīvots Latvijas nostūris.

Stereotipu spēle

muša, ZIĻONIS VAI patiesība

Stereotipi par *Sēliju:*

Sēļu izloksne ir tā pati latgaliešu valoda.

Stereotipi par *Sēliju:*

Sēlijas iedzīvotājiem ir īpatnēja humora izjūta.

Stereotipi par *Sēliju:*

Sēlijas novadā kristietība ilgstoši sadzīvoja un joprojām ir cieši saistīta ar pagāniskajām tradīcijām.

Stereotipu spēle

muša, ZIEDONIS VAI *patiesība*